ముగ్గురు గుమాస్తాల కథ

[ఆమెతో నలుగురు]

కలెక్టరాఫీసులో కస్సీలు దొరకని సెక్షన్లో పనిచేస్తూన్న రవి, "రవికాదు, నాపేరు శని" అని తరుచుగా సరదాగా అంటూంటాడు. అతను దుఃఖానికి నవ్వు పూతలు పూసుకోగలడు.

ఓ నెల పదో తారీఖున పొద్దున్నే ఆరు గంటలకి ఇంకా మంచంమీద పడుక్కొని గాఢనిద్రలో లేని రవిని అతని భార్య గట్టిగాతట్టిలేపి, పక్కన కూర్చొని, అతనికి అసలు విషయం గుర్తుచేసింది.

"ఈ పూట ఎక్కడికైనా వెళ్ళి ఎవరి దగ్గర్నించైనా ఎలాగైనా తలైనా తాకట్టు పెట్టి ఓ పాతిక పట్టుకొస్తాఁ వన్నారు. గుర్తుందా? మరంచేత. లెండి మరి. వేగిరం లెండి. లెండి. బాబూ లెండి వేగిరం లేచి వెళ్ళి మీరీరోజు ఆ సొమ్ము లేకపోతే నేను మరింక ఈ కాపరం చెయ్యలేను. ఒక్క నిమిషం మరింక బతకలేను. ఆ ఇంటావిడ మళ్ళీ వచ్చిందంటే- ఇప్పుడే చెప్తున్నాను నామాట నమ్మండి- నేనివాళ ఉరిపోసుకు చస్తానేకాని మరి బతకను. దాన్తోపాటు, దాని మేనల్లుట. వాడు కూడా ఒస్తాడు. మీరేమో ఆఫీసుకి వెళ్ళిపోతారు. చిట్టిగాడు- స్కూలుకి వెళ్తాడు. నేనూ పాపా బితుకూ బితుకూమంటూ కూర్చుంటాం. సరిగ్గా మధ్యానం అయేసరికి మేనత్తా మేనల్లుడూ తిన్నగా గదిలోకి, అడగనైనా అడక్కుండా ఒచ్చేసి, ఇదిగో ఈ మంచంమీదే ఈ పక్కమీదే దబాయించి కూర్చొని "తే అద్దె తే" అంటూ గంటదాకా కద్రలు- తలుపులేసేస్తే తీసేదాకా దబదబ బాదేస్తారు. ఆ మేనల్లుడు జోళ్ళయినా విప్పడు. వాడు మాట్లాడ్డు కాని వాడి నవ్వూ వాడి చూపు చూశ్శేదు మీరు. వాణ్ణిలా చూస్తుంటే వాడ్ని పొడిచి చంపేయాలనైనా అనిపిస్తుంది. లేకపోతే, అది చెయ్యలేనప్పుడు, పొడుచుకు చావాలనైనా అనిపిస్తుంది. నిన్న మధ్యానం వాళ్ళొచ్చే వేళకి పక్క చుట్టేసి మంచం ఎత్తేసి దాని మీద నా బ్లూ చీర ఆరేసి నేను పెట్టెమీద కూర్చొన్నాను. నా కర్మ కాలిపోయి వాళ్ళొచ్చేసరికి ఆ చీరె ఆరిపోయింది. వాడు తిన్నగా ఒచ్చి ఆ చీరె తీసి, మంచం వాల్చుకుని దానిమీద ఆ చీరె పరుచుకూర్చున్నాడు. నెత్తిమీద నిప్పుల కుంపటి కుమ్మరించేసి వాణ్ణి నిలువునా కాల్చేద్దామనిపించింది- చేతకాని కోపం ఎంతొస్తే మట్టుకు ఏం లాభం?- నేనా చీరె పుఠం పెట్టినా కట్టుకోలేను. వాళ్ళ డబ్బు వాళ్ళ మొహాన్న పారేస్తేగాని నేను మరింక బతకజాలనుగాక బతకజాలను. ఈ అవమానాలు నేను భరించలేను. భరించలేను. నిన్నరాత్రి మంచంమీద పడుక్కోకుండా చాపమీద ఎందుకు పడుక్కున్నానని మీరంటే నేనేమీ చెప్పలేకపోయేను. పెదివె కదిపితే ఏడుపులో మునిగిపోదునన్న మాట. మంచంగురించి చీరె గురించే కాదు. నిన్న ఆ ఇంటిది ఏఁవన్నాదో చెప్పడానికి సిగ్గేసి ఒళ్ళు చచ్చిపోయి మీతో చెప్పలేకపోయేను. "అమ్మా! ఆడదాన్ని నన్నిలా హింసించడం బావుందా!" అన్నాను. అంతే అన్నాను. దానికి ఆవిడ ఏఁవందో తెల్సా? తల్చుకొంటే నా మనసంతా మరిగిపోయింది- ఆపలేని దుఃఖం ఒస్తోంది. మనం ఎవరియెడల ఏ పాపం చేసేం? ఏ పాపాలైనా చేసేవాఁ? చేస్తే, తెలీక చేసేవేఁమోగాని తెలిసీ చెయ్యలేదు కద. కాని, తెలిసీ తీరి కూర్చొని ఇంత మంది నిరపరాధుల్ని అంతమంది ఇలా ఈ విధంగా హింసిస్తుంటే, పట్టపగలు పది మంది యెదటా ఇంతలేసి అన్యాయం ఇలా జరుగుతూంటే లోకం ఇంకా ఎందుకు మండి మసైపోడంలేదో నాకు తెలీడంలేదు. ఇన్ని దుఃఖాలు పెట్టేకంటె, పోనీ, ఒక్కసారే మనందర్నీ కాల్చి చంపేసి ఆ దేవుడు వాళ్ళనే హాయిగా బతకనివ్వకూడదా? ఎందుకు మనల్ని పుట్టించడం? ఎందుకీ విధంగా హింసించడం? అయినా, కట్టెదుట పాపాల్చేసే మనుషుల్నే 'ఏవ్రా ఎందుకు చేసేరు?' అని అడగడానికి నోర్లేదు మనకి. మరింక ఆ దేఁవుణ్ణి ఇంకేం అడగ్గలం? కాని ఏడవకుండా ఉండలేంకదః దాని కూడా నోళ్ళు కట్టేస్తారా? కట్టేనీయండి. ఏడ్చి మనం సాధించే దేఁవుంది గనకః కాని నిన్న మధ్యానం అదన్న మాటలు.... [బోలెడ్డబ్బా తగలేసి, ఉత్తిపుణ్యానికి నిన్నూ నీ మొగుణ్ణీ ఇందుమీద పందబెట్ట

దానికి కొనుక్కోలేదు పిల్లా నేనీ ఇల్లుః అంత పుణ్యానికే పోవాలంటే నా మేనల్లుడే ఉన్నాడు. నిన్ను కాకపోతే నీలాటివాళ్ళని పదిమందినైచ్చి వాణ్ణి పందబెట్టగలనిక్కడః తెల్సిందా? ఆపాటిదానికి నీ మొగుడికెందుకు ఇల్లిచ్చుకోడం?అద్దిమ్మంటే నోరుందికదా [అన్చెప్పి పెద్ద కబుర్లాడకుః మేఁ వూఁ ఆడగలం ఆపాటి అద్దానికి ఆపాటి నోళ్ళు మాకూ ఇచ్చేడు. భగవంతుడు. నీకున్న పౌరుషం నీ మొగుడికే ఉంటే ఆపాటి అద్దెడబ్బును మా మొహాన్ని

రాచకొండ విశ్వనాథశాస్త్రి

ఎప్పుడో పారేసును. అంతపాటైనా చేతకాని వాడికి ఈ యిల్లూ మంచం నువ్వూకూడా ఎందుకు? అంతగా కావాలంటే మా ఇల్లే దొరికిందేమిటి? పోయి ఏ చెట్టుకిందో ఉండ రాదా? కాణీ అద్దె ఇవ్వక్కర్లేదు కద? ఆడదాన్నిట! హింసల్ట! పెట్టేస్తున్నాంట! ఏం? నా అద్దె నాకు పారేక నన్నిలా ఎండలో తిప్పి నన్ను హింసలు పెట్టడం లేదా నువ్వు? నే నాడదాన్ని కానా?! ఆడ దెవరో మొగాడెవరో తెలీకుండానే కాపరం చేసి పిల్లల్ని కన్నానా??] ఆ మాటలన్నీ చెప్పడానికి నాకు నోర్రావడంలేదు. మనం ఈ యింట్లోంచి పోదాం! చెట్టుకిందికే పోదాం మనకి ఈ యిళ్లెందుకు. ఈ వూళ్లెందుకు ఈ నౌకరీ చాకిరీ లెందుకు? పక్షులు బతక డంలేదా! చెట్లకిందికే పోదాం. అవీ లేకపోతే అపాటి పడి చావడానికి నూతుల్లేవా?! గోతు ల్లేవా?! అంతకీ ఏదీ లేకపోతే, మహా సముద్రం లేదా? అందులోకి పోతే అక్క ణ్నించి మనల్నెవ్వరూ పొమ్మన్లేరుకద!" అంటూ కళ్లొత్తుకుంది రవిభార్య.

రవి భార్యకి ఇరవై మూడేళ్ళుంటాయి. ఆవిణ్ని చూస్తే పచ్చగా బరువుగా పళ్ళతో నిండిపోయి వడదెబ్బకి వ డి లి పో యి ఎండలో జాలిగా నిల్చున్న లేత బొప్పాయి మొక్క గుర్తుకొస్తుంది. రవి కంటికి ఆమె ఎప్పుడూ, తిండిలేని సీతలాగా, ఆకల్తో అడివిలో తిరిగే దమయంతిలాగా కనిపి స్తుంది. రవికి ముప్ఫయ్యేళ్లున్నాయి. అతను చీకటికొట్లో ఎండుగడ్డి వేడిలో ముగ్గబెట్టి బలవంతంగా పండబెట్టిన లేలేత మామిడి కాయిలా పండిపోయుంటాడు.

అతని తలమీది జుట్టు చాలాకాలంనించీ రాలిపోతోంది. వర్షంలో తడిసిపోయి పాడై పోయి చెడిపోయిన కొత్తచీపుల్లా ఉంటున్నా డిప్పుడతను. వాళ్ళిద్దరికీ ఎ ని మి దే ళ్ళ కొడుకూ అయిదేళ్ళ కూతురూ ఉన్నారు.

భార్యచెప్పే మాటలన్నీ వింటూ మంచం మీద వెల్లకిలా పడుక్కున్న రవి ఆవిడ తల తన గుండెకి చేర్చుకున్నాడు. అంతా చెప్పి లేచి ఆమె కళ్ళొత్తుకుంటుంటే, చివ రికి ఉండబట్టలేక, "అత్తముండనీ అల్లుడు వెధవనీ చంపేస్తాను." అన్నాడు రవి.

"దేవుడూ గవర్నమెంటూ అంతా వాళ్ళ పక్షవే ఉంటే మీరూ నేనూ ఏం చెయ్యగలం? ఏం చెయ్యలేకపోయినా ఆ దేవు డొక్కసారి కనిపిస్తే- కనిపించడు. కనిపిస్తే పేదవాళ్ళంతా గుద్దుపీకి చంపేస్తా రని భయం! నాపట్టుకు నేను ఓ బుగ్గ పోటైనా పొడవకపోతే నా మనసు శాంతిం చదు. అందుకే కనిపించడు పెద్దమనిషి! పోన్లెండి. ఉణ్నీయండి. అందర్నీ వాళ్ళ పక్షవే ఉణ్నీయండి. నిండా మునిగేక ఇంకేం భయం? భయపడద్దు మనం. వాళ్ళకి అద్దె ఇవ్వొద్దు మనం. అంతగా అయితే ఏ బైరాగి సత్రానికైనా పోదాం కాని వాళ్ళకి అద్దె ఇవ్వొద్దు మనం." అంది రవి భార్య.

భార్యకి బాధతప్ప మరేం తెలియదని రవికి తెలుసు. తను చెయ్యలేని పను లేవిటో కూడా అతనికి తెలుసు. వెళ్ళి, చంపలేడు. పిల్చి దేవుణ్ని పలికించుకోలేడు. అర్జీ రాసుకునైనా గవర్నమెంటునేదీ అడగ లేడు. సంసారంతో బైరాగిసత్రంకి పోలేడు. కట్టగట్టుకు సముద్రంలోకి ఉరకలేడు.

అందుచేత, సరిగ్గా ఏడోగంటకల్లా, పాతిక రూపాయల అప్పు వేటకి, గదిలోంచి బైటికి నడిచేడు రవి.

సుధ పేరు సుధాకర్. కలెక్టరాఫీసులో కొద్దిగామాత్రం కన్నీలు దొరికే సెక్షన్లో పనిచేస్తున్నాడతను. వయసు పా తి క గుమాస్తా, బ్రహ్మచారి. కొంచెం అందంగా కొంచెం టెక్కుగా షోగ్గా అతను గుమాస్తాగా మారిన పడుచు బ్రెయ్‌నీ క లె క్ట ర్లా ఉంటాడు.

బట్టలమీద మోజుకొద్దీ పెళ్ళి మాను కున్నాడు సుధ. అతనికి సినీమాల సరదా, నాటకాల పిచ్చికూడా ఉన్నాయి. ఆ పిచ్చి సరదా మోజులకీ పెళ్ళికీ సహజ వైరం ఉంది. పెళ్ళి చేసుకున్న గుమాస్తాల బాధల్ని పక్కన్నిలబడి మరీ చూసేడు సుధ. అందు చేతనే అతనికి భయం పెళ్ళంటే. కాని, అతనికి ఆడదంటే చిక్కని మోజుంది. పెళ్ళి లంకె తగుల్చుకోకుండా అతను చిలకొట్టలతో కాలక్షేపం చేస్తున్నాడని అందరికీ తెలుసు. అతనికి తల్లి తండ్రి అన్నదమ్ములూ అప్పచెల్లెళ్ళూ ఎవరూ లేరు. ఒక చిన్న మేడమీద ఒక చక్కని చిన్న గదిలో కాలక్షేపం చేస్తున్నాడతను. సమస్త బంధువుల్తోనూ అలరారుతూన్న గుమాస్తా లతన్ని "లక్కీచాన్సుగాడు!" అంటారు.

సుధకి టెర్లిన్ షర్ట్సు అంటే ఇష్టం వున్నట్టే సుశీలకి నైలాన్ చీరలంటే ఇష్టం ఉండేది.

సుశీల ఒకప్పుడు ఎమ్బీబియెస్ చదువుదా మనుకొంది. మరొకప్పుడు సినీమాల్లో చేరి పోదామనుకొంది. ఓనాడు 'కష్టజీవులు' సినీమా చూసి హీరోయిన్లా ఏ మంచి కూలివాణ్ణయినా పెళ్ళాడేద్దునా అనుకొంది. మరోనాడు. వాళ్ళ వీధిలోనే ఉన్న సర సుడూ కైలాగుబోతూ జూదగాడూ దొంగా దగాకోరూ అందగాడూ అయిన నడికాలపు గూండాని అందర్నీ ధిక్కరించి పెళ్ళాడి పరమ పతివ్రతగా ఉంటూ తన పాతివ్రత్య బలంచేత వాణ్ని పరమ భాగవతోత్తముడిగా మార్చేద్దునా అనుకొంది. ఓసారి ఏ అమెరికా అయినా ఎగిరిపోదునా అనుకొంది. మరో సారి, తనని ఏ పడుచు చీఫ్ మినిస్టరో, రాజాసాహెబో, కలెక్టరో లేక నాలుగు కార్లున్న - కంట్రాక్టరో పెళ్ళాడకూడదా అనుకొంది.

ఆ అనుకోడాలూ ఊహలూ అవన్నీ ఆమెకి పద్దెనిమిదేళ్ళు నిండకముందు.

ఇప్పుడుకాదు. ఇప్పుడామెకు ఇరవైరెండేళ్లు దాటేయి. సుధ పనిచేసే సెక్షన్‌లో టైపిస్టుగా చేరిన తరవాత సుధని చూసేక అతన్తో పరిచయం అయ్యాక ఆమెకి నగలూ నైలాన్ చీరెలూ అక్కర్లేకపోయేయి. సుధని పెళ్ళాడి ఆ మేడమీద ఆ చక్కని చిన్న గదిలో అతన్తో కాపరం చెయ్యడం అదే కావాలనుకొంది; అదే చాలు. తనదే స్వర్గం అనుకొంది.

మొదటిరోజుల్లో ఓరోజు మధ్యాహ్నం సుధతో ఏదో మాట్లాడుతున్నట్టు మాట్లా డుతూ తన ఫ్లాస్క్ తీసి మర్యాదకి ఇచ్చి నట్టు తన కాఫీ కొంత అతని కిచ్చింది

సుశీల. అక్కణ్ణించి కాఫీలు ఇచ్చి పుచ్చుకోవడాలు ప్రారంభమయేయి. ఓనాడు - ఇద్దరూ కలిసి హొటేల్కి వెళ్ళిన మొదటి రోజున - అతను బిల్లు చెల్లిస్తే, "ఒద్దు మీరివాళ చెల్లిస్తే, రేపు మరెవరైనా చెల్లిస్తానంటారు." అంది సుశీల. "నేనుండగా మరెవరైనా చెల్లించనిస్తానా?" అని అతనంటే సిగ్గునవ్వు నవ్వి మనసులో అతని మాటల్ని దాచుకొంది. మూడుసార్లు అతనితో కలిసి సినిమాకి వెళ్ళి నాలుగోసారి వెళ్ళినప్పుడు మాత్రం అతన్ని తన కుడి చెయ్యి మాత్రం పట్టుకోనిచ్చింది. ఆ రాత్రి అతనితో రిక్షాలో కూర్చొనిరాడానికి చాలా సిగ్గుపడింది. ఓరోజు సాయంత్రం అతను జాకెట్‌పీస్ కొనిస్తే "చెప్పకుండా ఎందుకొన్నా"రని మారాం చేసింది. "రేపు టిష్యూచీరె కొంటాను. అని అతనంటే" "ఒద్దు. డబ్బు ఖర్చు." అంది సీరియస్‌గా. అదే సాయంకాలం బాగా చీకటిపడ్డాక బీచిని మసక వెన్నెల్లో అతన్ని ఒక్క ముద్దుమాత్రం పెట్టుకోనిచ్చి ఆ తరవాత ఎందుకో దుఃఖం రాగా కళ్ళు తుడుచుకొంది. తననతను ఓదార్చబోతే కొంత మేరవరకు మాత్రం ఓదార్చనిచ్చింది. "టిష్యూచీరె కొనేదా?" అని అతను మళ్ళీ అడగ్గా నరేనన్నట్టు తలఊపి, "నీ ఇష్టం" అంది అతన్ని పెళ్ళాడ్డంకోసం ఆమె తహతహలాడిపోయింది.

సుధమాత్రం ఆడవాళ్ళు మగవాళ్ళకీ మగవాళ్ళు ఆడవాళ్ళకీ రాసేకథలు చదివేడు కాబట్టే వాటిలో నాయకుల్లా "నాది ప్రేమా, వాంఛా? ఆమెది వాంఛా లేక ప్రేమా?" అని తర్కిస్తూ కూర్చున్నాడు. తర్కం తేల్లేదు కాబట్టి ఆమెతో పెళ్ళి సంగతి మాట్లాడ్డం మానేసేడు.

సుశీల అమర్నాడు ఆఫీసుకి ఆలస్యంగా వచ్చిన సుధని దూరంనించి నవ్వుతూ పలకరించి నవ్వుతోనే దగ్గరకి రమ్మంది. అతను 'పనిలో మునిగిపోయి' రెండుగంటలయేక ఆమెదగ్గరికి వెళ్ళేడు. వెళ్ళేక, అతను ఫ్రీగా మాట్లాడకపోవడం గమనించి ఆమె కూడా ముక్తసరిమాటల్తో సరిపుచ్చింది. ఆ సాయంకాలం, "ఇంకా పందకాయితాలవనుంది. నాకోసం వెయిట్‌చెయ్యకు!" అన్నాడతను. నరేనని వెళ్ళిపోయిన సుశీల ఆ మర్నాడు అతన్ని నవ్వేరాకుండా నవ్విన పెదవుల్తో పలకరించింది. మాట్లాడ్డం మాత్రం మానేసింది. రెండు, మూడు, నాలుగు, ఐదురోజులు మాట్లాడ్డం మానేసింది. ఆమె తనతో మాటలు మానేసిందన్న సంగతికి బాధపడ్డ సుధకి తనామెతో మాట్లాడలేదన్న సంగతి గుర్తురాలేదు. ఆ రోజున మాత్రం ఆమె ఆఫీసుకి వస్తూండగా వరాండాలోనే ఆపి ప్రేమా కోపం అభిమానం అన్నీ ఒక్కుమ్మడిగా ఒక్క ప్రశ్నలో ఇమిడ్చి "టిష్యూచీర కొనేదా, ఒద్దా?" అని బింకంగా అడిగేడతను. సుశీల అతని కళ్ళల్లోకి సూటిగా చూసి, "నా నిర్ణయంతో మరింక పనిలేదు. నిర్ణయించుకోవల్సింది మీరు." అంది 'భావగర్భితంగా'. "నన్ను పెళ్ళాడదల్చుకొంటే చీరెకొను. లేకపోతే నాకు నీ చీరెలూ ఒద్దు, నువ్వూ వద్దు." అని ఆమె చెప్తోందని స్పష్టంగా బోధపడింది సుధకి.

"ఇద్దరి జీతాలూ కలిసి ఇద్దరికీ సరిపోవా?" అనుకొంటూనే ఉన్నాడు ఆ రోజుల్లా ఆఫీసులో సుధ. కాని, ఇద్దరు ఒకఏడాదిలో

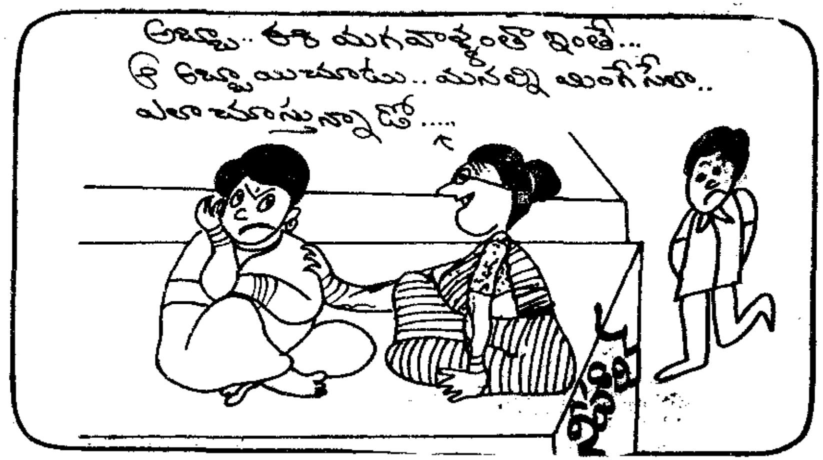

ముగ్గురవుతారు. ముగ్గురు మరికొంత కాలంలో నలుగురైదుగురవొచ్చు. అంతలో బాధలమబ్బులూ కష్టాలవర్షాలూ తయారవుతాయి. సినీమా ఉండదు, నాటకాలుండవు; దోసె కాఫీ సిగరెట్లుండవు! చెప్పులుండవు, సైకిలుండదు; బస్సులుంటాయికాని వాటిలో ప్రయాణాలుండవు; పాలు వెన్న రొట్టె ఏదీ ఉండదు! పెరుగు, కక్కాలు, కాయగూరలు టూత్‌పేస్టు, హేరాయిలు, పేపర్లు, పత్రికలు, నావెల్సు, ఏవీఉండవు. బట్టలు! బట్టలుండవు. గొప్ప తగ్గింపుధరల వారాల్లో ఇద్దరు బట్టలు కొనుక్కోవాలి. చవక నూలు గుడ్డలు ఎంచుకోవాలి. అంతకిమించి గత్యంతరం ఉండదు. మరింక పిల్లలు, జబ్బులు, మందులు, చావులు? ఏంబ్రతుకు బ్రదర్! భయంవేస్తోంది.

"ఏంచెయ్యడం?" అని మధ్యాహ్నం లంచ్‌లో ఓ స్నేహితుణ్ని సలహా అడిగేడు సుధ.

"సుధా బ్రదరూ! పెళ్ళాడకముందు ఇన్ని ఆలోచించే గుమాస్తాగాడివి ఆడిమాత్రం ఏం సుఖపడాలి?" అన్నాడతను.

అయితే- సుధకి సుశీలతో సుఖపడాలనే తీవ్రమైన కోరికమాత్రం లేకపోలేదు.

ఆ సాయంకాలం అతను ఆఫీసునించి రూంకి వస్తూ దార్లో పావలా షేవ్‌చేయించుకొని, రూంకి వచ్చి స్నానంచేసి, బజారుకి వెళ్ళేవాళ్ళా ఫుల్‌గా డ్రెస్సై టాయ్‌లెట్ అయి మంచంమీద కూర్చొని, "టిష్యూచీరె కొనదవా, మానవా?" అని తర్కిస్తున్నాడు. అతనికేమీ పాలుపోడంలేదు. అప్పుడతని చేతిలో సరిగ్గా ఇరవైతొమ్మిది రూపాయల నోట్లూ, ఒక ఇచ్చరూపాయీ ఉన్నాయి. ఆలోచించి ఆలోచించి చివరికతను ఆ ఇచ్చ రూపాయి టాస్‌చేసి పెళ్ళో బ్రహ్మచర్యమో తేల్చిపారేద్దామనుకున్నాడు.

అంతలో బాబులు (అనే జగన్నాధం) వచ్చి సుధ పెళ్ళిప్రయత్నం అపుచేసేడు.

"మళ్ళీ మా జీతాల్రోజున ఇచ్చేస్తాను ఒక్కముప్పయ్! ప్లీజ్ ప్లీజ్! నీ గెడ్డంపట్టుకు బతిమాల్తాను." అన్నాడు జగన్నాధమనే బాబులు.

"ఉండండి! మండుతుంది. ఇప్పుడే షేవ్ చేయించేను." అన్నాడు సుధ, ముఖం

వెనక్కిజరుపుకొని. (పెళ్ళాడి పాత్రైపోతే వారాని కొకసారే షేవు!)

"ఆయితే చేతులిలా ఇయ్యి" అన్నాడు బాబులు.

"ఉండండి. ఎంతకావాలి మీకు?"

"ఒక్కముప్పయ్!"

ఆ'ముప్పయ్'ని మూడుపైసల్లా ధ్వనింప జేసేడు బాబులు.

"పట్టుకువెళ్ళండి." అని సంతోషంతో ఆ సొమ్ము అతనికిచ్చేసి, "హమ్మయ్య". అని నిట్టూర్చేడు సుధ. చీరె కొనడానికి డబ్బులేదుకాబట్టి అది కొనడవా, మానడవా అనే సమస్యేలేదు. అది పరిష్కరించే బాధా లేదు. వచ్చే నెల చూసుకోవచ్చు.

ఆ వచ్చేనెల వచ్చివెళ్ళింది. మరోనెల వచ్చి అదికూడా వెళ్ళింది. ఇంకోనెలకూడా తొందరగావచ్చి లక్షపనులు చక్కబెట్టి చక్కావెళ్ళింది. మూడునెల్లూకూడా కోట్ల కొద్దీ జనంచేత కోట్లకొద్దీ పనులు చేయిం చేయేగాని సుధచేతమాత్రం టిఫ్యూటిరె కొనిపించలేకపోయేయి. అంతలో నాలుగో నెల నెమ్మదిగా దొంగలావచ్చి సుశీలని చల్లగా కారెక్కించి ఒక రిటైర్డు పోలీసు ఆఫీసర్తో పెళ్ళికి రెజిస్ట్రార్ వారి ఆఫీసుకి తీసుకుపోయింది.

పెళ్ళిరోజు పొద్దున్నే సుశీల సుధ రూంకి వచ్చి, శుభలేఖ స్వయంగాఇచ్చి, పెళ్ళికి రమ్మని పిల్చి, "మా పెళ్ళికి సాక్షిసంతకం మీరుకూడా చెయ్యాలి. తప్పకరండి." అంటూ నవ్వుతూ అతని ముఖంలోకి చూసి, ఆ వెంటనే కోపంతో ముఖం ఎరుపు చేసు కొని, అంతలోనే దుఃఖంతో వెక్కి వెక్కి ఏడ్చింది. ఆ నవ్వు అతన్తో, ఈ పరిస్థితికి కారణం నువ్వేసుమా!" అంది. ఆ కోపం అతన్ని, "నా దుస్థితికి కారణం నువ్వే కదా?" అని నిలదీసి అడిగింది. ఆ దుఃఖం అతన్తో, "నేన్నాశనం అయితే అందు క్కారణం నువ్వే నువ్వే!" అని జలజలా రాల్తూ జాలిజాలిగా చెప్పింది.

అప్పణ్నుంచీ సుధాకర్ కొంతకాలం దేవదాసుగా తిరిగేడు. తన బాధకి తను (కూడా) కొంతకారణం అని అతనికి తెలుసు. అంచేతనే అతనికి మరీ బాధగా ఉంది. కాని, "సుశీల నన్నర్థంచేసుకో లేదు." అని సమాధానపర్చుకొందికి ప్రయత్నం చేసేడు. గుమాస్తాగాడు పెళ్ళి చేసుకొంటే పట్టెడు భోజనానికి వాచిపోయే ప్రమాదం ఉంది కద! అలా భయపడ్డంలో నా తప్పేం ఉంది? సంఘం అలా వుంది. అందుకు నేనేం చేసేది? సంఘంలోవున్న పెద్దతప్పు నామీత్తోస్తే ఎలా?- అని అతను బాధపడి చాలా చిరాకుపడ్డాడు. పోనీ, నాతో 'ఇదిగో సుధా! నువ్వు నన్ను పెళ్ళా డకపోతే నేను చచ్చిపోతాను. లేకపోతే నీమీద కోపంచేత ఏ ముసిలాణ్నయినా ఎవణ్నయినా పెళ్ళాడేస్తాను!' అని సుశీల స్పష్టంగా చెప్పేస్తే ఎంతబావుణ్ను!.... కాదు! నాదే తప్పు, నాదే తప్పు- కాదు! సంఘం దీతప్పు. పువ్వులాటి పెళ్ళిని మాకు పెద్దపులికోరలా తయారుచేసిన పెద్దల సంఘందీ తప్పు!

అలా బాధపడుతూ చిరాకుపడుతూ కాలం గడుపుతున్నాడు సుధ. ఈలోగా సుశీల ఉద్యోగం మానేసించి. ఆమె పెళ్ళి జరిగి అప్పుడే రెణ్నెల్లయింది. రెండురోజు ల్నుంచీ సుధాకర్ మూడ్ పూర్తిగా మారి పోయింది. ఇప్పుడతను లోకులంతా బహు దుర్మార్గులూ పరమ రాస్కెల్సూ అనే

చీకటి కోపంతో ఉన్నాడు.

ఉదయం ఎనిమిదిగంటలకి అత నటు వంటి డార్క్‌మూడ్‌లో ఉండగా రవి నెమ్మదిగావచ్చి భయం భయంగా పాతిక రూపాయలు అప్పడిగేడు.

"ఇవ్వను, ఇవ్వనుకాక ఇవ్వను. ఎందు కివ్వాలి?" అనేద్దామనుకున్నాడు సుధ.

కాని అంతలోనే అతనికి కొంచెం, అతి కొంచెం ఒక్క మూడుమిల్లిమీటర్ల చిరు నవ్వొచ్చింది. లోకులంతా ద్రోహులనీ దుర్మార్గులనీ ఈ సుధకి తెలుసు. తెలిసినా ఈ సుధాకరుడు వారికి మేలుచెయ్యడం మానడు. ఏదో తెలియనితనంవల్ల ఆమె యెడల ఎట్టితప్పిదం చేసినా ఈసుధాకరుడు దానశీలుడనీ దయార్ద్రహృదయుడనీ ఆ సుశీలకూడా వప్పుకుతీరాలి. అవును ఎంతో మంచివాడు మా సుధ.

ప్రకాశంగా రవితో, "ఇప్పుడ్నా దగ్గిర అయిదున్నాయి. అందాకా పట్టికెళ్ళు. మిగతా ఇరవై ఇవాళ ఏదో తారీక్కదూ? ఇవాళే రైల్వేవాళ్ళ జీతాల్రోజు. బాబులు నాకు సొమ్మివ్వాలి. అడిగితెస్తాను. సాయం కాలం రా!" అన్నాడు సుధ. అతనికి రవిని చూసి చిన్న మెత్తు అసూయా ఎక్కువగా జాలీ కలిగేయి. "అయితే, సాయంకాలం నామాట మర్చిపోకుస్మా? మర్చిపోతే చచ్చిపోతాను!" అంటూ లేచి వెళ్ళిపోబో తున్న రవిని ఆపి.

"రవీ! పెళ్ళిచేసుకున్న గుమాస్తాకి పరమవీరచక్రం ఇవ్వొచ్చు రవీ!"అన్నాడు సుధ.

"మిగతా ఇరవై ఇస్తే నాకు ప్రాణాలిచ్చి నట్టే లెక్క." అన్నాడు రవి.

జీతాలరోజేకాని బాబులు ఆఫీసుకి వెళ్ళ లేదు. తోడిగుమాస్తాకి తన జీతం పుచ్చు కొనే ఆథరైజేషన్ లెటరిచ్చి సెలవుపెట్టి ఇంటిదగ్గరే ఉండిపోయేడు.

బాబులికి రవీంద్రనాద్ టాకూరంటే ఇష్టం లేదు. ఎంచేతనంటే అతనికి కాబూలీ భయం ఉంది. చెల్లులేని వడ్డీలు చెల్లించి చెల్లించి మరి చెల్లించలేక చేతులెత్తి నిల్చున్న బాబుల్ని కాబూలీవాడు సివిల్ జెయిల్‌కి పంపిద్దామని చూసేడు. నేను ఇచ్చుకోగలిగిన్ని ఇచ్చుట మానివేయడం లేదనిన్నీ, నేను కానీ పొరలకుండా కాల క్షేపం చేస్తున్నవాడిననిన్నీ" బాబులు కోర్టు వారికి నిరూపించుకొని జెయిలు తప్పించు కున్నాడు. జీతంలో మిగతా అప్పులవాళ్ళ

కోతలు అప్పటికప్పుడే పోతూనే ఉండడం చేత కాబూలీవాడికి ఆఫీసుగేటు కాయక తప్పిందికాదు. అందుచేత జీతాలరోజుల్లో బాబులు ఆఫీసుకి వెళ్ళడు.

బాబులు ముఖం, అప్పులవాళ్ళెక్కడ కనిపిస్తారో అని కనిపెట్టుకు తప్పించుకు తిరిగే యాభయ్యేళ్ళ ముఖంలా ఉంటుంది. అతనిజుట్టు డెబ్భయ్యేళ్ళదాన్లా ఉంటుంది.

అతనెప్పుడూ తోడేళ్ళకి భయపడే ముసిలి కుందేల్లా కనిపిస్తాడు; గడపదాటి వీధిలో కెప్పుడొచ్చి తిరిగినా, పిల్లిఉన్న ఇంట్లో ఎలుక తిరిగినట్టు వారవారలంట తిరుగుతాడు. ఎవరైనా అతన్ని ఇంటికి వెళ్ళి పిలిస్తే అతను వెన్వెంటనే బైటకి రాడు. ఆ వచ్చినవక్తి 'క్రూరజంతువు' కాదని నిర్ధారణయితేగాని తలుపుతియ్యడు. ఇంట్లోవాళ్ళని "బాబులున్నాడా?" అని అడిగితే ఎందుకైనా మంచిదన్చెప్పి వాళ్ళెప్పుడూ "లేరు లేర"నే జవాబు చెప్తారు. ఆఫీసుకివెళ్ళే టైంకి బాకీదార్లు దారికాస్తారని భయపడి శ్రీఅతను టైంకి రెండుగంటల ముందే ఆఫీసుకిపోయి కూర్చుంటాడు. లోనికివెళ్ళేక కాఫీక్కూడా మళ్ళీ బైటకి రాడు. ఆఫీసునుంచి ఇంటికి రాదంలో కూడా అతను ఎంతో చాతుర్యం చూపిస్తాడు. అతను ఒక్కొక్కప్పుడు ఇంటికి వెళ్ళనే వెళ్ళకుండా స్నేహితుల ఇళ్ళదగ్గిర ఉండిపోతుంటాడు. అతను కత్తులమీద నడిచేవాళ్ళాగా అప్పుల గెంతేవాళ్ళాగా కనిపిస్తాడు. కొత్తగావచ్చే కుర్రగుమాస్తాలతో అతను "ఒరిజినల్ గుమాస్తాగాణ్ణి నేనూ: కార్బన్ కాపీగాళ్లు మీరు." అంటూంటాడు.

బాబులనే జగన్నాధానికి నలభయ్యేళ్ళ వయసులో ఇప్పుడీరోజున, శ్రీపెళ్ళి కాని చదువులేని ఇరవై రెండేళ్ళ కూతురూ, మెట్రిక్కు పాసవని నౌఖరీదొరకని పెళ్ళి కాని ఇరవయ్యేళ్ళ కూతురూ, చదువు సరిగా అబ్బని పద్దెనిమిదేళ్ళ కొడుకూ, పదకొండోయేటనించీ పెళ్ళికోసం తహతహలాడిపోతున్న పదహారేళ్ళ కూతురూ ఎత్తం కాలు ఎండిపోయిన పన్నెండేళ్ళ కొడుకూ నెత్తిమీది భారంతో బుద్ధిలో వండుముసిలై పోయిన పదేళ్ళ కూతురూ ఉన్నారు. బాబులుభార్య తరుచు కనిపించదు. ఆవిడ పొగల్లో ఉంటుంది. ఆవిడ మనిషిలా ఉన్నప్పుడెలా ఉండేదో బాబులికే సరిగ్గా గుర్తులేదు.

బాబులెప్పుడూ దుఃఖానికి నవ్వుపూతలు పూసి భద్రంగా దాచుకోడు. దాన్ని చిరాకుతో అణిచేబోతాడు. కోపంతో చంపేబోతాడు.

సాయంకాలం అరుగంటలకి బాబులు ఇంట్లో చిరాగ్గా కూర్చున్నాడు. జీతం ఇంకా రాలేదు. సుధవచ్చి పీకలమీద కూర్చొనే టైమవుతోంది. అతన్ని ఎలా తప్పించుకోడం?

"తప్పించుకోడం అవసరవా?" అని కూడా ఆలోచిస్తున్నాడు బాబులు.

సుధంటే బాబులికి అభిమానవూ, కోపవూ కూడా ఉన్నాయి. తన మూడో కూతురికీ సుధంటే మోజుందనీ ఆ పిల్లయెడల సుధకి మోజు లేకపోలేదనీ అతనికి తెలుసు. బీదవాడి కూతుర్ని సుధ పాడుచెయ్యకుండా ఊరుకున్నాడనికూడా అతనికి తెలుసు. ఆ పిల్లంటే సుధకుండే మోజు ఆధారం చేసుకొని, తన్ను అతన్దగ్గిర్నించి అప్పులు లాగ్గలిగేడని కూడా తెలుసు. అందుకే బాబులు తనని చూసి తను అసహ్యించుకుంటాడు. ఆ అసహ్యాన్ని కోపంగా మార్చి ఆ కోపాన్ని ఆ కూతురిమీదికి ట్రాన్స్ఫర్ చేసి ఆమె ఏ చిన్న తప్పుచేసినా ఆమెని చితక్కొట్టి చివరకి "నా పాపానికి నన్నెవరు కొడతారు? ఇన్ని పాపాలు చేయించే ఆ దేవుడుగాణ్ని - వాణ్నెవరు కొడతాడు?" అని పళ్ళు పటపట కొరుక్కుంటాడు.

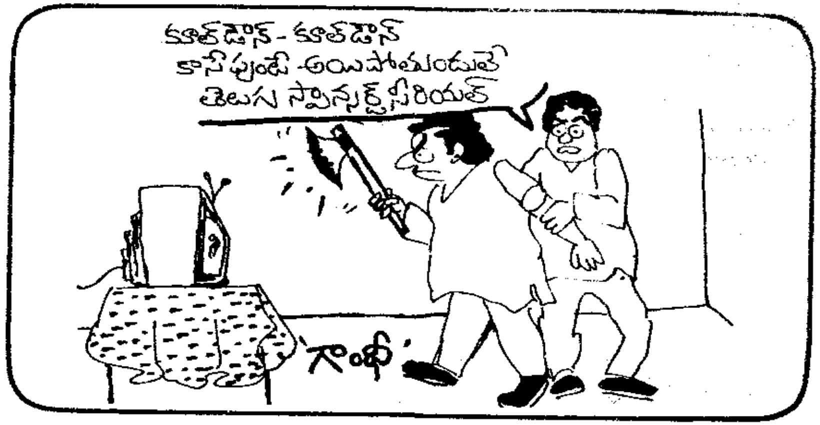

సాయంకాలం చిరాగ్గా కూర్చున్నాడు బాబులు.

సుధ మంచివాడే. అప్పిచ్చి మళ్ళీ అడిగే మనిషికాదు. కాని ఇవాళ పొద్దున్నే వచ్చి అడిగేడు. కావాలంటే ఓ అయిదు, ఇంకా కావాలంటే ఓ పది కొట్టేసుకునైనా ఇస్తే కాని వీల్లేదన్నాడు. అదీ బాగానే ఉంది. న్యాయంగానే చెప్పేడు. (దీన్ని వాడు పెళ్ళాడేసినా బావుణ్ను.") న్యాయంగా చెప్పినప్పుడు మనం మరోలా ఉండే మనకింక అప్పు పుట్టదు. పోనీ ఇచ్చేద్దాం సొమ్ము. కావాలంటే మళ్ళీ వాణ్నే అడగొచ్చు —

అని నిశ్చయించుకున్నాడు బాబులు. అంతలో అరుంపావుకి తోటి గుమాస్తా వచ్చేడు.

"నువ్విమ్మన్న వాళ్ళందరికీ ఇచ్చేను. ఇవిగో రశీదులు. మిగిలినవి ఘుమ్పుదు. ఇందులో నా అయిదూ ఇదుగో నా అయిదూ ఇదుగో తీసుకుంటున్నాను. మిగతావి పాతిక. లెక్కెట్టుకో." అంటూ అతను పాతికరూపాయలు బాబులి చేతికిచ్చేడు.

"నీ అయిదుకి నాలుగురోజు లాగలేవా?" అని, రాళ్ళు కరిగించే స్వరంతో అడిగేడు బాబులు.

"అగలే నాగలేను" నాల్రోజులు పోయేక ఎక్కణ్ణించైనా తెచ్చి మళ్ళీ ఇస్తే ఇవ్వగల్నేమోకాని ఇప్పుడుమాత్రం అగలేను" అని గాభరాగా శ్రీఅన్నాడు తోటి గుమాస్తా. కరిగిపోతానేమోననే భయంతో గడగడ వణికిపోయేడతను. ఆ అయిదూ ఇవ్వకుండా ఉండడానికి మర్నాడు యాభై వేలిస్తానని ప్రామిస్ చేసిగలడతను ఆ సమయంలో.

"వారంరోజుల్లోపల ఎప్పుడు నద్దినా నరే: నీ దయ?" అన్నాడు బాబులు. ఆ

తరవాత ఎదర వరసలో కొంత దూరంలో కనిపించే మేకమీదిగది చూపించి "చూశారా బాబూ! సుధాకరం రూంలో లైటు వెలుగుతోంది. ఈ ఇరవయ్యో పట్టుకెళ్ళి నేనిచ్చేనన్చెప్పి వాడికిచ్చేద్దూ." అని తోటి గుమాస్తాకి పని బెత్తాయించేడు. తోటి గుమాస్తా వెళ్ళేడు.

కాస్సేపటికి తోటిగుమాస్తా సుధాకరంతో మాట్లాడ్డం ఆ మేకగది కిటికీలోంచి కనిపించింది బాబులికి. అంతలో ఆ గదిలోకి, "రవిగార్లా ఉన్నాడు రవిగాడేనా? అఁవాదే" వచ్చేడు. ఆ తరవాత దీపం ఆపుచేసి ముగ్గురూ అటెక్కడికో వెళ్ళినట్టున్నారు.

చలికాలం. సాయంకాలం ఆరుంపావు దాటి పావుగంటయింది. వీధిదీపాలు వెలిగేవున్నాయి. వీధంతా సందడిగా ఉంది. బాబులింట్లో ఇంకా దీపాలు వెలిగించలేదు. చీకటిగా చిరు చలిగా ఉంది. పెద్దకూతుళ్ళు ముగ్గురూ, పక్కవాటావాళ్ళ వారపత్రికలు చదవడానిక్కాబోలు. వెళ్ళేరు. మగపిల్లలింకా ఇంటికి రాలేదు. ఆఖరిదానికి రూపాయిపావలా ఇచ్చి "అరువుకొట్టుకి వెళ్ళి రేపన్నీ తెస్తాను. అందాకా రెండు శేర్లు బియ్యం పట్రా తల్లీ" అన్చెప్పి దాన్ని బజారుకి పంపించి గదిలో వాలుకుర్చీలో వాలేడు బాబులు. తీర్చవలసిన ముఖ్యమైన నెలవారీ అప్పులన్నీ తీరాయి. సుధకి ఇవ్వవల్సినదాంట్లో పది కలిసొచ్చాయి బాబులికి. ఇంకా ఏదో బెంగగా ఉంది. ఏదో ముఖ్యమైన ఘోరవిషయం మర్చిపోయి ఏదో మరిచేనన్న సంగతప్ప మరేదీ గుర్తుకి రానివాళ్ళా కూర్చున్నాడతను. ఓసారి ఆఫీసుకికార్డు కాఫీహొటేల్లో మర్చిపోయిన్నాడు ఇలాగే గిజగిజ లాడేడు. సరిగ్గా అర్ధరాత్రి గుర్తుకొచ్చిందా సంగతి ఆనాడతనికి.

అలా ఆలోచిస్తూ కూర్చునేసరికి అలిసిపోయిన ప్రాణానికి విశ్రాంతికోసం అతని వళ్ళంతా రాత్రి తొమ్మిద్దాకా చిన్న కునుకు తీసింది. తొమ్మిదికి అతని పెద్దకొడుకు "భోజనానికి లే నాన్నా?" అంటూ అతన్ని తట్టి లేపేడు. అంతవరకూ మర్చిపోయిన విషయం కొడుకుని చూడగానే అప్పుడు తటాల్న గుర్తుకిరాగా లబో లబో మంటూ కుర్చీలోంచి లేచేడు బాబులు.

రాత్రి పదయింది. ఆలస్యంగా లేచిన చంద్రుడు పాడుబడ్డ డాబాఇంటి వంటరిగది గుమ్మంలోంచి ఆ గదిలోకి విధిలేక చూస్తున్నాడు. చాకింటి తెల్లచీరెలా కాకుండా మాసిన నైనుపంచెలా జాలిగా 'అసహ్యంగా' ఉంది వెన్నెల. వీధంతా నిర్మానుష్యంగా ఉంది. వీధిలో ఎలక్ట్రిక్ దీపాల బల్బులన్నీ అల్లరిపిల్లలు చితగ్గొట్టగా, ఆ స్తంభాలన్నీ కళ్ళుపోయిన బక్కచిక్కిన పెద్దసైజు ముసలికొంగల్లా కనిపిస్తున్నాయి. రవీ అతనిభార్యా వీధిమెట్టుమీద కాళ్ళు పెట్టుకొని గదిగుమ్మంలో పక్క పక్కల కూర్చొని దగ్గరదగ్గరగా అతినెమ్మదిగా ఏదో మాట్లాడుకొంటున్నారు. అద్దెబాధ తీరినా వాళ్ళల్లో ఇంకేవేవో బాధలు కనిపిస్తున్నాయి. కనిపించకుండా దాగుంటున్నాయి. రాత్రివేళ గుడ్డివెన్నెల్లో చెట్లఆకుల చీకట్లో పాములకి భయపడి లేచిపోయి గూటి అంచున ముడుచుకు కూర్చున్న గువ్వపిట్టల్లా ఉన్నారు వాళ్ళు.

అంతలో అక్కడికి చింపిరిజుట్టుతో మాడుముఖంతో ఫిడేల్ డొక్కులాంటి ఛాతీతో బాజాకర్రల్లాంటి కాళ్ళూచేతుల్తో, వదులైన ముసిలిచొక్కాతో పదునెక్కిన పాతపంచెతో రవికి వేలువిడిచిన మేనత్తకొడుకు బాబులనే జగన్నాధం గోలుగోలున వచ్చి, "పెద్దవాడి పరీక్షకి ఫీజు కట్టాలి. పెనాల్టీతో రేపే ఆఖర్రోజు. కట్టకపోతే ఏడాదివేస్టు. లైఫ్‌లో ఏడాది వేస్టంటే ఎంత ఘోరమో ఆలోచించు, నాయందు దయుంచి ఆ సొమ్ము నాకియ్యి, రేపిపాటికి ఎక్కడైనా తలైనా తాకట్టుపెట్టి- ఇప్పుడు మట్టుకు నువ్వెలాగైనా సర్దాలి!" అంటూ గొల్లున గోలపెట్టి తన గోడుగోడంతా చెప్పుకొని రవి తెచ్చుకున్న సొమ్ము తనకి అప్పిమ్మన్నాడు.

"ఒరే బాబులుబావా! సుధదగ్గిర పట్టుకొచ్చిన పాతిక్కీ ఇవిగో ఇవి మిగిలేయి. నాకో రూపాయుంచి నువ్వో రెండు తీసుకో. కావలిస్తే" అని నెమ్మదిగా చెప్తూ మూడు రూపాయికాగితాలు చూపించేడు రవి.

"తేరా బాబూ తే!" అంటూ ఆ రెండు రూపాయలూ తీసుకొని మిగతా సొమ్ము నీ దగ్గిరలేదు సుధగాడిదగ్గరలేదు ఎవడిదగ్గిరాలేదు. ఇప్పుడువెళ్ళి మరింక ఎక్కడ ముష్టెత్తడం, ఎవర్నెత్తికొట్టడం, ఏ గంగలో దూకడం?" అంటూ బాబులు చేతులు పిసుక్కున్నాడు, జుట్టుపీక్కున్నాడు, గుండె బాదుకున్నాడు. అయిదు నిముషాలలా ఏడ్చేసిన బాబులు ఎందుకోగాని అకస్మాత్తుగా ఆగిపోయి, కొన్ని క్షణాలపాటు అలా నిశ్చలంగా నిశ్శబ్దంగా ఏదో ఆలోచిస్తూ నిల్చొని ఆ తరవాత రవివైపు తలెత్తిచూసి, "రవీ! ఒక్క మాట!" అన్నాడు.

ఏమిటన్నట్టు చూసేడు రవి, "మనల్ని ఇలా ఉంచినవాడు దేవుడే అయితే వాడు దేవుడుకాడు; మనల్ని ఇలా ఉంచినవాళ్ళు మనుషులైతే వాళ్ళు మనుషులుకారు. మాకు ఈ చావే చాల్నని మనం ఇలా ఉండిపోతే మనం పశువులం కూడా కాము!" అనీ, ఉడుకులెత్తిన మరుగునీళ్ళు కుంపటిదిగి చెప్పినట్టు చెప్పి వెళిపోయేడు బాబులు.

వీధిలో మకిలివెన్నెల ఆరిపోయిన పాత దీపాల స్మృతిలా ఉంది. వీధంతా పాత పట్నపు పాడుబడ్డ వీధిలా నిర్జనంగా నిస్సహాయంగా ఉంది, అంతటా చలిచలిగా అతి చలిగా ఉంది, భార్యముఖంలోకి చూసేడు రవి, ఆమె ఎందుకోగాని దుఃఖాన్ని అణచుకోబోతూ అణచుకోలేక వెక్కివెక్కి ఏడవడం ప్రారంభించింది. అర్ధరాత్రివేళ నట్టడవిలో కటికచీకట్లో కూరుకుపోయిన ఆడపిల్ల ఆర్తనాదంలా ఆ ఏడుపు అతిభయంకరంగా ఉంది. అమిత దీనంగా ఉంది.

అలా ఏదో ఆలోచిస్తూ ఆలోచిస్తూ కూర్చున్న రవి కొంతసేపయాక లేచి నిలబడి భార్యని లేవనెత్తేడు. మరి కొంతసేపటికి మసకచంద్రుడు పశ్చిమానికి దిగేడు.